

**TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU BİLİM VE
TOPLUM BAŞKANLIĞI TARAFINDAN YÜRÜTÜLECEK
PROGRAMLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK**

**BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri**

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Bilim ve Toplum Başkanlığı tarafından toplumda bilim, teknoloji ve yenilik kültürünün yaygınlaştırılması, bilim ve teknoloji farkındalığının artırılması ve nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi gayesiyle yürütülecek programlara ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Bilim ve Toplum Başkanlığı tarafından yürütülen programlara ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanuna ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 584 üncü ve 587 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Ar-ge: Araştırma ve geliştirmeyi,

b) Başkanlık: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığını,

c) Burs: Türkiye’de kurulu örgün eğitim kurumlarında lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitimlerini sürdüren öğrenciler ile doktora sonrası araştırmacılara, yurt içinde ve/veya yurt dışında yaşam ve/veya öğrenim giderlerini karşılamak amacıyla Yönetim Kurulunca belirlenen miktarda ve süreyle yapılan aylık ödemeyi,

ç) Bursiyer: Tatbikat amacıyla projede yer alan, Türkiye’de kurulu örgün eğitim kurumlarında lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitimlerini sürdüren öğrenciler ile doktora sonrası araştırmacıları,

d) Çağrı: Programlar kapsamında; konu, başvuru koşulları, destek miktarı ve destek süresi ile takvim ve başvuruya özel hususları tanımlayan ilan metni ve eklerini,

e) Danışman: Başkanlık personelinin görev ve yetkinlikleri dışında kalan konularda, bilgisinden yararlanılmak üzere Bilim ve Toplum Başkanlığı faaliyetleri gereği geçici süre ile hizmet alınan uzmanı,

f) Danışma ve Değerlendirme Kurulu: Yürütülecek programın niteliğine göre görüş ve değerlendirmelerinden yararlanılmak üzere Başkanlık onayıyla oluşturulan kurulları,

g) Etkinlik: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ve varsa iş birliğinde bulunan kurum/kuruluşlar tarafından yürütülen kongre, konferans, toplantı, organizasyonlar ile söyleşi, yarışma ve benzeri faaliyetleri,

ğ) İzleyici: Projeler kapsamındaki faaliyetleri izlemek, değerlendirmek ve raporlamak amacıyla görevlendirilen konusunda uzman kişi veya kurum/kuruluşu,

h) Kurum/kuruluş: Üniversiteler, araştırma kurumları ve fonları, kamu kurum ve kuruluşları ile sektör ve büyüklüğüne bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan bir veya birden çok gerçek veya tüzel kişiye ait olan Türkiye’de yerleşik işletmeleri,

ı) Kurum hissesi: Destek verilen kurum/kuruluşun imkânlarından faydalanılması karşılığı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından dönem içindeki proje teşvik ikramiyesi dışında kalan proje bütçesinin en fazla %10’u oranında hesaplanarak destek bütçesine eklenen tutarı,

i) Ödül: Yarışma ve benzeri etkinliklerde başarı gösteren kişilere; net ödeme tutarı 60.000 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık katsayısı ile çarpımı sonucu elde edilecek tutarı geçmemek üzere verilen hibe niteliğindeki ödemeleri,

j) Özel hesap: Proje desteğinin aktarılacağı ve yalnızca proje kapsamındaki harcamalar için kullanılacak banka hesabını,

k) Program: Bu Yönetmelik kapsamında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Yönetim Kurulu onayı ile belirlenen proje türlerini,

l) Proje: Programlar kapsamında; bir ürün, süreç, hizmet geliştirmek ya da sonuç elde etmek için üstlenilmiş, başarı ölçütleri ve hedefleri tanımlanmış, belirli bir zaman aralığında ve belirli miktarda kaynakla gerçekleştirilen etkinlik ve faaliyetler bütünü,

m) Proje teşvik ikramiyesi: Desteklenen projelerde, 278 sayılı Kanunun 16 ncı maddesine göre bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda proje sözleşmesinde belirlenerek ödenen tutarları,

n) Proje yürütücüsü: Proje hazırlama, yürütme beceri ve deneyimine sahip, projenin bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki her türlü sorumluluğunu taşıyan ve yazışmaları yapan kişiyi,

o) TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu,

ö) Yönetim Kurulu: TÜBİTAK Yönetim Kurulunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Program Süreçleri

Program yapısı

MADDE 4- (1) Programların başlatılması, değiştirilmesi, durdurulması ve kaldırılması Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanır.

(2) Programların genel çerçevesini Ülkemizin öncelikli ar-ge ve yenilik alanları, ulusal ihtiyaçları ile küresel eğilimler doğrultusunda;

a) Toplumun bilime olan ilgi ve merakını deneysel ve uygulamalı etkinlikler yoluyla artırmayı, bireyleri denemeye ve keşfetmeye teşvik etmeyi hedefleyen bilim merkezleri, bilim ve teknoloji atölyeleri ve benzeri yapıların kurulması, işletilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik çağrılı veya iş birliği protokollerine dayalı destekler,

b) Bilim ve teknoloji kültürünün toplumda yaygınlaştırılmasını sağlamayı, Ülkemizin genç insan kaynağının bilgi, beceri ve çalışma azmini artırmayı amaçlayan ulusal veya uluslararası etkinlik, organizasyon ve yarışmalar gerçekleştirilmesi ile yarışmalara hazırlanan veya katılan kişi/takımlara yönelik destekler,

c) Farklı yaş ve eğitim düzeyindeki kişilerin, bilimsel çalışmalar gerçekleştirme konusunda teşvik edilerek bilimsel yaklaşım becerilerine katkı sağlanması, bilimsel çalışmaların ve bulguların hedef kitleye uygulama ve etkinlikler yoluyla ulaştırılması, başta eğitimde yenilikçi yaklaşımlar geliştirilmesi olmak üzere; etkinlik odaklı, etkileşimli uygulamalar içeren bilim toplum faaliyetlerine ve bilim fuarlarına ilişkin destekler,

ç) Bilimsel ve teknolojik gelişmeleri doğru, hızlı, özgün ve anlaşılır bir dille toplumun her kesimine sunmak amacıyla popüler bilim dergi ve kitaplarının basılması, içeriklerin dijital ve diğer kanallarla yayınlanması ile bu Yönetmeliğin amacına uygun nitelikteki ürün, mal ve malzemenin üretilerek veya temin edilerek hedef kitleye ulaştırılmasına yönelik faaliyetler,

d) Yönetim Kurulu tarafından bilim ve teknoloji farkındalığını artırmaya yönelik uygun görülen diğer destek ve faaliyetler, oluşturur.

(3) Programlar kapsamında; çağrı usulüyle, kurum/kuruluşlarla iş birliği içerisinde veya doğrudan Bilim ve Toplum Başkanlığı tarafından projeler yürütülebilir.

Çağrı, başvuru ve değerlendirme

MADDE 5- (1) Çağrıda; projelerin başvuru dönemleri, koşulları, bütçe ve süreleri ile değerlendirme, izleme ve sonuçlandırma yöntem ve süreçleri belirtilir. Çağrı, Danışma ve Değerlendirme Kurulu veya danışman görüşleri doğrultusunda hazırlanır ve Başkanlık onayı ile yayınlanır.

(2) Başvurular, dönemsel veya herhangi bir zaman kısıtlaması olmadan çağrıda belirtilen kural ve usullere uygun olarak alınır. Çağrıda belirlenen değerlendirme süreçlerinden geçen projeler için destek kararı, Bilim ve Toplum Başkanlığının önerisi ve Başkanlık onayı ile kesinleşir.

(3) Bu Yönetmelik kapsamında, Bilim ve Toplum Başkanlığı tarafından yürütülecek projeler için konu, bütçe, yürütücü, süre ve projeye ilişkin diğer hususlar Başkanlık Onayı ile belirlenir.

Protokol, sözleşme ve taahhütnameler

MADDE 6- (1) Bilim ve Toplum Başkanlığı tarafından kurum/kuruluşlarla iş birliği içinde yürütülecek projeler için taraflar arasında; görev, yetki, sorumluluklar ile süre ve bütçe hususlarını içeren protokol imzalanır.

(2) Kurum/kuruluşlar bünyesinde yürütülecek olan projeler için çağrıda belirtilen kurallar çerçevesinde desteklenen kişi/kurum/kuruluşlar ile TÜBİTAK arasında sözleşme imzalanır.

(3) Kurum/kuruluşlar ile ilişkilendirilmeksizin doğrudan kişilere verilen destekler için kişilere, TÜBİTAK tarafından belirlenen yükümlülüklerle uyacaklarını belirten taahhütname imzalatılır.

Projelerin izlenmesi ve sonuçlandırılması

MADDE 7- (1) Verilen desteklerin program amaçlarına uygun olarak yürütülüp yürütülmediği, Bilim ve Toplum Başkanlığı tarafından izlenir. Bilim ve Toplum Başkanlığı programın niteliğine göre gerek gördüğü takdirde, yürütücü kişi/kurum/kuruluştan projelerin izlenmesi ve sonuçlandırılması için rapor talep eder; desteğin bilimsel, teknik, idari ve mali açılardan incelenmesi amacıyla belirleyeceği izleyicileri yerinde inceleme için görevlendirir.

(2) Projeler; yürütücü kişi/kurum/kuruluşlardan alınan rapor ve/veya izleyici raporları dikkate alınarak TÜBİTAK tarafından çağrıda yer alan ölçütlere göre sonuçlandırılır. Başarı ile sonuçlandırılmayan projeler için iptale ilişkin hükümler uygulanır.

Durdurma, yürürlükten kaldırma ve iptal

MADDE 8- (1) Yapılan inceleme sonucunda öngörülen amaç ve çalışma programına uygun biçimde yürütülmediği anlaşılan veya mücbir sebeple yürütülmeleri geçici olarak olanaksız hale gelen projeler, Bilim ve Toplum Başkanlığı kararıyla geçici süre ile durdurulabilir. Durdurma gerekçelerinin ortadan kalkması halinde Bilim ve Toplum Başkanlığının kararı ile proje kaldığı yerden yeniden başlatılır ve durdurma süresi proje süresine ilave edilir.

(2) Durdurma sonrasında yapılan inceleme sonucu mücbir sebeplerle yürütülmeleri olanaksız hale gelen projeler, Bilim ve Toplum Başkanlığının önerisi ve Başkanlık onayıyla yürürlükten kaldırılır.

(3) Proje Yürütücüsü ve varsa diğer proje personelinin sorumluluklarını zamanında veya usulüne uygun şekilde yerine getirmemeleri nedeniyle yürütülemeyeceği anlaşılan projeler ile etik ilkelere aykırı davranışların gerçekleştiği tespit edilen projeler, danışman, izleyici veya Danışma ve Değerlendirme Kurulu görüşleri alınarak Bilim ve Toplum Başkanlığının önerisi ve Yönetim Kurulunun onayıyla iptal edilir.

(4) Projeler hakkında durdurma kararı verilmeden de yürürlükten kaldırma veya iptal süreci başlatılabilir.

(5) İptal edilen projede görev alan, sorumlu kişilere ödenen proje teşvik ikramiyeleri iptal kararının tebliğinden itibaren uygulanmak üzere, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde yer alan gecikme zammı oranında faiz uygulanarak tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde geri alınır ve bu kişilere, bir ilâ beş yıl arasında değişen sürelerde TÜBİTAK ile ilgili herhangi bir işte görev veya destek verilmez. Bu kişilerin yürürlükte olan diğer projelerdeki görevleri ve varsa TÜBİTAK tarafından yapılmış olan görevlendirmeleri sona erdirilir.

(6) Yürürlükten kaldırma ve iptal süreçlerinde proje hesabında kurum hissesi dâhil kalan tutar kararın bildirimini izleyen otuz gün içinde TÜBİTAK'a iade edilir. İade edilmediği takdirde, kanuni faizi ile birlikte genel hükümlere göre tahsil edilir. Alınan bu kararlar uyarınca proje kapsamında alınmış makine teçhizat ile sarf malzemenin nasıl değerlendirileceği, TÜBİTAK'a iadesi, benzer projeler için üçüncü taraflara devri veya projenin yürütüldüğü kurum/kuruluşta bırakılması yönündeki karar, Proje yürütücüsüne ayrıca bildirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İdari ve Mali Hükümler

İdari ve mali hükümler

MADDE 9- (1) Program türlerine göre destek kararı verilecek projelerin proje teşvik ikramiyesi, ödül, burs, kurum hissesi, bütçe ve süre üst sınırları Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(2) Proje bütçesinin belirlenmesi, projenin yürütüldüğü kurumun değiştirilmesi, proje süresinin uzatılması ile projeye ek ödenek verilmesine ilişkin işlemler; Başkanlık onayı alınarak yürütülür.

(3) Projelerde kapsam, iş planı/takvim ve proje yürütücüsü değişikliği, ekonomik kodlar arası ödenek aktarımı ile proje süresince gelen diğer talepler; Bilim ve Toplum Başkanlığı tarafından değerlendirilir.

(4) Proje bütçesi aşağıda belirtilen kalemler kapsamında oluşturulabilir:

- a) Personel giderleri.
- b) Malzeme ve sarf giderleri.
- c) Seyahat giderleri.
- ç) Hizmet alımları.
- d) Alet, makine teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri.
- e) Bursiyer giderleri ve ödüller.
- f) Proje teşvik ikramiyesi.
- g) Kurum hissesi.
- ğ) Proje ile doğrudan veya dolaylı ilgisi olan diğer giderler.

(5) Proje teşvik ikramiyesi; projeye ilişkin hizmetlerde görev alan kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında bulunan kişilere, bir ayda ödenen tutarın %75'ini geçmemek şartıyla proje süresiyle sınırlı olacak şekilde ödenir. Kişinin aynı anda birden fazla projede yürütücü olarak görevli olması durumunda en fazla iki; diğer personele ise en fazla dört proje için proje teşvik ikramiyesi ödenir. Bu ödeme tutarlarının hesaplanmasına ve ödenmesine ilişkin hususlar çağrıda belirtilir.

(6) Destek tutarları; TÜBİTAK bütçesine gider kaydedilmek suretiyle kişi, kurum/kuruluşların özel hesaplarına ön ödeme yoluyla veya proje için gerçekleşen harcamalar dikkate alınarak aktarılır.

(7) Projenin sona ermesini takiben, özel hesapta kalan tutar, varsa faiz geliriyle birlikte TÜBİTAK'a iade edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Etik kurallara uyma yükümlülüğü

MADDE 10- (1) Programlardan yararlananlar ve programın yürütülmesinde görev alanlar TÜBİTAK tarafından belirlenen etik kurallara uymak zorundadır. Etik kurallara aykırılığın tespiti halinde; TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği ve diğer ilgili mevzuat hükümleri ile protokol, sözleşme ve taahhütnamelerde belirtilen hükümler çerçevesinde işlem başlatılır.

Fikri ve sınai mülkiyet hakları

MADDE 11- (1) Bu Yönetmelik kapsamında projelerin yürütülmesi aşamasında veya gerçekleştirilmesi sonucunda, ortaya çıkan/çıkması muhtemel fikrî ve sınai mülkiyete konu olabilecek buluş (patent, faydalı model ve benzeri), tasarım, eser, entegre devre topoğrafyaları ve teknik bilgi gibi fikrî ve sınai ürünler üzerindeki haklar aksi sözleşmede/protokolde/taahhütnamede belirtilmedikçe destek verilen kişi/kurum/kuruluşa aittir. TÜBİTAK'ın talebi halinde, fikrî ve sınai ürünler üzerinde hak sahibi olan kişi/kurum/kuruluşlar, proje çıktılarının TÜBİTAK'ın faaliyetlerinde kullanılabilmesi için ücretsiz olarak, inhisari olmayan, yer ve zaman sınırlaması olmaksızın geri alınamaz bir lisans hakkını TÜBİTAK'a verir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 12- (1) 1/3/2013 tarihli ve 28574 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Bilim ve Toplum Daire Başkanlığı Tarafından Yürütülecek Programlara İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Diğer mevzuatta, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Bilim ve Toplum Daire Başkanlığı Tarafından Yürütülecek Programlara İlişkin Yönetmeliğe yapılan atıflar, bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

Mevcut alt düzenlemelerin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 12 nci madde ile yürürlükten kaldırılan Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanan alt düzenleyici işlemler, bu Yönetmeliğe aykırı olmamak şartıyla bu Yönetmelik uyarınca yenisi yürürlüğe girinceye kadar yürürlükte kalmaya ve bu Yönetmeliğe aykırı olmayan hükümleri uygulanmaya devam eder.

Devam eden iş ve işlemler

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce başlatılan projelerde; projeye ilişkin sözleşme, protokol veya taahhütnamelerin imza tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümleri uygulanmaya devam eder.

Yürürlük

MADDE 13- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanı yürütür.